

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Omnia Latina Scripta Matthiæ Flacij Illyrici

Flacius, Matthias

Magdeburgæ

VD16 F 1296

6. Epistola Apol. ad quendam pastorem & duo somnia Ph.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36647

sione possunt, cetera, (ut uno uerbo
dicam) piscatio & sepia sunt. Sed clare
cernit Deus omnia uindex.

Dominus Iesus conseruet religio-
nem, & Ecclesiam suam, quia uere om-
nes amici eius prauaricati sunt contra
eam, nec est, qui pugnet pro ea. Bene
Vale.

& Sepia offundit piscatori atramentum.

*Scriptum de eo, quid sit deserere Ecclesia-
am, proxime post precedentia editum in librum
de Adiaphoris includetur.*

EPISTOLA APOLO-
getica Matthiæ Flaci Illyrici ad
quendam Pastorem, edita
mense Iulio, anno

1549.

INtellexi doctissime domine pastor
te nuper admodum in frequenti cō-
uisione pro suggestu declamasse con-
tra me. Affirmasse, quod ego impule-
rim R. D. N. ad scribendum contra
Lypsicam orationem. AEdidisse me
nuper

nuper scriptum, de propositione, quod
e duobus malis minus eligendum sit,
alterius nomine, quod tamen, uel me-
um sit, uel certe a me auctori furto sub-
latum. Ostendisse me tibi aliquando
epistolam quandam nomine M. Ste-
phani, quam tamen eius non fuisse tu
paulo post compereris, Me esse multo-
rum malorum causam, ambitiosum,
falsum fratrem, & proditorem, iussisse,
q̄ te insuper omnes peregrinos (quo-
rum istic maxima copia est) ea, quæ tu
dixisti, in suas regiones perscribere. Atq̄
ita me a te una die in tota Germania,
uel propemodum orbe terrarum, tan-
quam infamem proscriptum, publica-
tumq̄ esse.

Hæc quanquam sit grauisima in-
iuria, nam bonum nomen est præcipu-
um bonum, præcipueq̄ seruandum &
defendendum: tamen ego, siue quod
tibi parcere cupio, siue quod ἐμφυλίου
πολέμῳ non delector, siue etiam quod
sciam me hic esse peregrinum, futuram
patriam & extremum iudicium (ubi
omnia mēdacia, quantauis arte rhetori-
caue picturata confutabuntur) bona
nuper

F

con-

consciētia in hac præsertim causa fretus
expecto, libentius silendo conuitia ista
pertulisset, quam tecum rixatus essem,

Sperassem simul quoque multos tuos
auditores, uel quia causam ipsam cog-
nitam habent, uel quia priorem meam
uitam, non sane nimium sceleratam,
norunt, uel quia tu nullis firmis argu-
mentis in ista tua accusatoria declama-
tione probasti ea, quæ de me dixisti, uel
etiam quod sæpius te hoc biennio mul-
ta, nihilo istis saniora, ueriora uel tum
scripsisse, tum dixisse compertū habet,
non nimiū ista tua dicta curaturos esse,

Verum, cum animaduertam sic
istis tuis maledictis tum totum ministe-
rium meum, tum & causam hanc, de nō
inflectenda doctrina Christi ad abomi-
nationes Antichristi, quam & ego
non nihil attigi, contaminari, nō potui
bona conscientia necessariam istam ap-
pologiam prætermittere. Agam au-
tem quam lenissime potero, non quia
male mihi conscius sim, sed quia tum
personæ tuæ, tum & prioribus tuis acti-
onibus parcere cupiam.

Si in aliquem petulantem & ambi-
tiosum

tiosu
disses
uitia
intell
sui pe
one u
hoc t
fatis a
igitur
quam
iniuri
A
rum,
contr
rim l
nus cu
abom
feruar
statim
hostis
uit, &
non la
trem i
A
tum,
eligen
tori fu

riofum (qualem me esse fingis) inci-
diffes, naxille tibi ad hanc falsissima cō-
uitia ita respōderet, ut tibi responsū esse
intelligeres. Neq; enim contentus esset
sui purgatione, sed etiam recriminati-
one uteretur, Cuius rei haberet, profecto
hoc tempore contra te, tuosq; collegas
satis amplam materiam. Respondebo
igitur ad singula quam breuissime &
quam modestissime in hac conuictorū,
iniuriæq; atrocitate fieri poterit.

Ad primum respondeo non esse ue-
rum, quod ego R. D. N. ad scribendū
contra Lypsicam orationem impule-
rim. Ipse enim suamet sponte non mi-
nus cupit religionem Christi papisticis
abominationibus incōtaminatam cō-
feruari, quam ego. Vtpote pro qua
statim a principio, cum tu adhuc esses
hostis, multa passus est, tulit & labora-
uit, & tu eum tam temere nominatim,
non lacesitus, iniustissime falsum fra-
trem in publica concione pronuncias.

Ad secundum, quod dixisti, scrip-
tum, quod e duobus malis minus sit
eligendum, a me uel confictum uel, au-
tori furto sublatum, aut eo inscio uel
inuito

nuito impressum, falsum est. Quod cum aliter, tum & literis ipsius ad me nuper datis probare possum. Nec enim minus illi ipsi uiro, alijsq; bonis quam plurimis presentes Christi & Be- lial conciliationes displicent, quam mi- hi.

Ad tertium, falsissimum itidem est, me tibi meam epistolam pro M. Ste- phani epistola ostendisse, Quod pro- bo primum testimonio conscientie meæ, & Dei. Secundo possem proba- re testimonio amicorum tuorum, qui epistolam uiderunt & manum agno- uerunt, ac de quorum consilio tibi eam ostendi. Putabant enim illi, per eam epistolam te ad constantiam, æden- damq; aliquam publicam confessione impelli posse. In epistola enim erat, tristes rumores de uobis ad eos perferri. Accidit autem hoc statim post promul- gatam Lypsicum Interim.

Tertio probo tuo testimonio, nam tu tunc manum eius esse agnouisti, item quia multis diebus postea in conuiujs eum accusasti ob eam Epistolam, cum tamen nihil esset in ea epistola uehe-
menter

ment
si fati
mi i
descri
quolo
laq; c
las ue
quia s
nec un
quid c
to, q
non s
ti per
alia m
phani
stola,
priuat
C
trariu
Opin
diern
nam,
filium
ampl
to ea
M.
falsi

Quod
ad me
Nec
bonis
& Be-
am mi-
em est,
. Ste-
ed pro-
cientia
proba-
m, qui
agno-
bi eam
per eam
æden-
fessionē
m erat,
perferri.
romula
o, nam
ti, item
nuiuis
n, cum
uehe-
menter

menter cōtra quenquam dictum. Erat,
si satis bene memini, historia de Barlaa-
mi in martyrio constantia, ex Basilio
descripta, & postea erat additum, iam
quosdam (nullius nomine addito, nul-
laq; circumscriptione) propter ædicu-
las uereri Christum confiteri. Item
quia sapius postea mecum loquutus es,
nec unquam uel unico uerbo mihi ali-
quid de hoc crimine falsi dixisti. Quar-
to, quia quomodo ego auderem tibi
non solum ostendere, sed etiam peten-
ti per filium postridie dare epistolam
alia manu descriptam, quam M. Ste-
phani, quæ satis nota est, pro eius Epi-
stola, cum præsertim ea in re nulla mea
priuata utilitas ageretur.

Quibus autem argumentis, tu cō-
trarium depræhenderis, peruelim scire.
Opinor (ita me Deus amet) adhuc ho-
dierna die eam epistolam apud te esse,
nam, ut dixi, sequenti die tibi eam per
filium petenti, ipse attuli, nec unquam
amplius (quod sciam) recepi. Inquiri-
to eam, & ostendito non esse manum
M. Stephani, tum uero me criminis
falsi conuiceris.

Ad quartum, quod me etiam multorum malorum causam dicis, crimen hoc non agnosco: Meum studium hoc est (quod Deus nouit) ut hanc religionem Christi, iam per orbem terrarum uicttricem, puram incontaminatamque retineamus, idque propter gloriam DEI & salutem proximi, & non propter spem terrenæ gloriæ, aut opus ago. Si igitur tu hoc malum esse iudicas, hortari homines ad constantiam in religione, & ad uitandas fraudulentas conciliationes Interimisticas & Adiaphoristicas, iudices sane. Ego corrupto tuo isto iudicio non magnopere moueor. Illi sunt uere multorum malorum causa, qui, quo crucem effugiant, impijs mutationibus Ecclesiam Christi turbant, & infinitos Christi pueros multipliciter scandalizant & subuertunt.

Ad quintum, quod me ambitionis accusas, non uideo sane, quid a me uel ante istam adiaphororum calamitatem, uel postea ualde ambitiose factum sit. AEdidi ante semestrem tria uulgaria scripta contra papistas & Interimistas, in quibus ne nomen quidem meum apposui

appo
factu
Potu
quid
sine p
omit
fictis
adiu
rarur
uera
quær
aut l
phor
peme
miur

quia
poter
lare,
ro cu
étrin
Idem
mis g
eo ta
cut h
in al
quer
do f

apposui, quod profecto non fuit eius factum, qui suam gloriam quæreret. Potuissent enim interea elucubrare aliquid, quod mihi & gloriam mediocrè sine periculo, & utilitatem afferret. Sed omitto alia, certe hoc tempore istis afflictissimis CHRISTI confessoribus sese adiungere, & Christum per orbem terrarum proscriptum confiteri, non est uera uia gloriam aut opes in hac uita quærendi. Qui iam uult crescere, is aut Papista, aut Interimista, aut Adia-phorista fiat. In quas turbas iam prope modum quicquid est in mundo exitium magno impetu confluit.

Ad sextum, falsus frater non sum, quia nullis firmis argumentis probari potest, me mei commodi gratia simulare, quod sim Euangelicus, interea uero cum papistis aut alijs Christianæ doctrinæ hostibus sentiam uel conspirem. Idem & de M. Steph: dici potest. Nihil graue hoc conuitium est, suadeo, ne eo tam multum in posterum utaris, sicut hætenus non in me tantum, sed & in alios usus es. Pulchre enim retorqueri potest, & nisi resipueris, aliquando fiet. F 4 Ad

Ad ultimum, Proditor itidem non sū,
nam neq; Rempub. hostibus, neq; Ec-
clesiam Christi impijs prodidi. Pro-
ditor & falsus frater is est, qui uel non
defendit strenue ueritatem religionis,
cum, possit, & ex officio deberet, præ-
sertim in hoc summo rerum discrimi-
ne, uel etiam clam cum hostibus uera
pietatis confusurrat, confert cum eis cō-
silia, quærit practicas, ornat, pingit, &
excusat eorū abominationes. Talis (ut
opinor) DEI beneficio ego non sum,
Quis autem talis sit, tu ipse tecum co-
gita.

Ne istarū quidem nouarum frau-
dum de Adiaphoris, quæ contra puri-
tatem Christianæ religionis instituun-
tur, ego proditor dici possum. Quas
tamen prodere pium esset, nunquam
enim conspiraui in eas, nunquam pro-
baui. Immo semper præ me non ob-
scure tuli, quod mihi summe displice-
ant. Quod facile probabo, cum, si ne-
cessitas urserit, alias Epistolas ædidero.
Nulla igitur ratione proditor dici pos-
sum.

Quod autem istinc discessi, feci
propter

propter certum periculum, quod mihi
imminebat, propterea quod restiti istis
nouis mutationibus. Si enim in tem-
pore non discessissem, accidisset mihi
idem, (uel etiam aliquid longe peius)
quod accidit istis duobus pijs concio-
natoribus, qui tamen habent totius re-
gionis testimonium. In eandem cum
eis calamitatem ne & tu incidas probe
cauere potes. Scis enim regnante alio
domino loquendi tempus esse, & reg-
nante rursus alio tacendi tempus esse.

Hæc breuiter iam tibi respondere
uolui mi domine & amice, Peto au-
tem a te, ut agnoscas hanc esse necessari-
am Apologiam, ac in posterum falso
me non accuses, ne tibi cogar aliquan-
to uehementius respondere.

Ego neq; tibi neq; tuis collegis ma-
ledicere cupio, quod ex omnibus meis
miseris laboribus facile animaduerti
potest. Nam profecto si hoc egissem,
aliter meas scriptiones instituissem. Nec
mihi hoc tempore materia insectandi
& exagitandi uos deesset, quod te, ali-
osq; (qui uolunt) facile intelligere pos-
se existimo. Tantum de rebus ipsis dixi.

F 5 perso.

personis (quantum quiui) peperci.

Tuum uero est, si tamen innocens es, cum audis in genere reprehendi. Interimistas & Adiaphoristas, nec tamen quenquam nominari, non statim putare omnes de te loqui, iuxta uulgarem fabulam de eo, qui pectinē furatus erat, Sunt & alij boni uiri (ut Islebius & D. Interim) qui per Adiaphora uolunt CHRISTVM cum Belial conciliare, & Euangelium late ac longe, id est, extra fines terræ, remouere.

In posterum si quid uoles contra me dicere, cōfutato mea ueris & firmis argumētis, & nō maledictis, quæ nō reueritatem aut falsitatem, sed animi morbum aliquem, aut perturbationem ostendunt. Immo hoc ipsum, quod tantum maledictis uteris, signum est, te ueris argumentis nostrā confutare non posse.

Ne me, M. Steph., aut alios non impios, qui probant constantem Christianismi confessionem, & improbant istas quorundam simulationes & dissimulationes, crucis fugiendæ gratia susceptas, falsos fratres aut, proditores appellaueris

pellau
pulch
rexi
quin
uere p
liebri
tur, n
& clir
CHR
optim
præco
marty

sten
Sürst
wisse

bere c
quem
q; ad
loqui

M
iniuri
postu
cere u
quen
mina

pellaueris. Possunt enim hæc ualde pulchre retorqueri, & si id urgere perrexeris, adhuc fiet. Non dubito etiam quin multos in auditorio tuo graues & uere pios homines habeas, qui istis muliebribus conuitijs non ualde moueantur, norūt enim te & alias uel ocreatum & clinodia donantem principem pro CHRisto adulatorie Euangelizare, uel optimum præsentium rerum statum præconijs uehere, uel sanctum CHRisti martyrem N. exagitare.

Es können nicht zweien Churfürsten sein / Item haben was unsere Fürsten mit dem Keiser zu thun / wir wissens nicht etc.

Illorū auditorū te etiā rationē habere oportet, sciunt enim illi leuissimū quemq; plurima conuitia congerere, atq; adeo magnam nauim (ut Homerus loquitur) conuitijs onerare posse.

Modestius hæc tecum egi, quam iniuriæ, qua a te affectus sum, atrocitas postulabat, quin & nomen tuum subtere uolui. Cum tu meum in frequenti concione, idq; sæpius falsis criminationibus contaminaueris. Sed si per-

si perrexeris, nã ego tibi adhuc clarius
respondebo.

Non decipiet me illud uestrum ni-
mis crassum sophisma, quo semper uos
in declamitãdo tuemini, & multos de-
cipitis. Videtis hic nihil adhuc immu-
tatũ esse, igitur falso accusamur, & qui
aliquid de nobis queruntur, illi nouies
mentiuntur. Satis enim is instituit, &
mutauit, qui non solum non contradi-
cit, cum id ex officio facere deberet, sed
etiã iã scripsit, & propria manu subscrip-
sit. Qui iam ubiq; istas mutationes sua
uacillatione, scriptis & subscriptioni-
bus promouet. Quiq; Tyrãnorum au-
daciam sua autoritate (quod etiam nu-
per istic factum esse noues uerum est)
contra pios concionatores armat. O
calamitatem, cum nolueritis cum alijs
pijs constanter CHRISTUM confitendo
pati, facti estis piorum persecutores.

Dominus Iesus faxit, ut tu & ego ea
agamus, quæ ad gloriam ipsius, & mise-
rorum hominum æternam salutem fa-
ciunt. Eos uero, qui, quæ sua sunt, quæ-
runt, funditus euertat, Amen.

Duos

DV

N

auit
quene
inced
nomi
quas
tus er
uitran
gatur
le ne
Miffa
nem
cam M
Io
corã
interp
ipse M
Maur
quid i
Reuer
dit, u
tuatur

clarius
um ni
per uos
cos de
mmu
& qui
nouies
uit, &
tradi
et, sed
bscrip
nes sua
otioni
am au
m nu
m est)
. O
m alijs
tendo
res.
ego ea
& mise
em fa
t, quæ
Duos

DVO SOMNIA PHI

lippi,habita ante annum.

NOcte præcedente 14. diem Decēbris, qua Theologi Iuterbachiū ad comitia profecti sunt, somniauit Philippus, uenisse ad se uicinum quendam suum, qui militari habitu incedere solebat, ac rogasse, ut uelit suo nomine orare uitrarium, ut ei fenestras quasdam faceret. Id ubi ille, ut rogatus erat, fecisset, paulo post reuersū esse uitrariū, ac multū questū esse, interrogatumq; quid accidisset, respondisse. Ille nebulo uoluit me sibi papisticam Missam recitare. Num me talem hominem esse existimat, qui uelim papisticam Missam recitare?

Id somnium sic idem sequenti die corā pluribus, & Camerario aliquoties interpretatus est. Iste uicinus miles est ipse Maur, uitrarius sum ego. Petit a me Maur, ut ei fenestras faciam, id est, aliquid in speciem, et was zum schein. Reuera autem quicquid agitur, eo tendit, ut Missa papistica & papatus restituarur.

Hic

Hic habes ipsius artificis de suo opere sententiam. Quid igitur amplius de istis præclaris actionibus dubitas? Ut taceam, quod somnia, præsertim ipsius, diuinum quiddam habere uideantur, fierique possit, ut diuinitus monitus sit de præsentium fraudum, quæ puritati Euangelij Iesu Christi struuntur, impio scopo & pessimo euentu.

ALIVDEIVSDEM SOMNIUM aliquanto post promulgationem Lypfici Interim somnium, & sequenti die ab eodem in quodam conuiuio recitatum.

Somniauit se duos Misnensis aulae iuristas, (quorum etiam nomina expressit) per angustum callem sequi, ac, cum ad quasdam arctissimas angustias uenissent, transiisse iuristas, se uero grauius cecidisse, nec multum abfuisse, quin in uicinam lacunam incideret. In his angustijs cum diu multumque luctatus esset, uix tandem surrexit, ac retro reuersus est.

CVIVSDAM ALTERIUS interpretatio.

Somni-

le suo
ampli-
bitas
im ip-
idean-
onitus
purita-
r, im-

Somniū significat duces istius pes-
simi negotij de Adiaphoris abitu,
ros sine pœnitentia in suam requiē
æternam. Sed quosdam adiaphoristas
aliquando tandem pœnitentiam actu-
ros, & saluos fore, sed sic, ueluti per ig-
nem. Ad quod eos Dominus Iesus suo
Spiritu retrahat. Amen.

Kein Fluger man thut eine Kleis-
ne torheit. Ceciderunt angeli. Ce-
cidit Adam & Heua, cecidit Cain. Ce-
cidit prius (haud dubie sapientis:) se-
culum. Cecidit Noah & Loth. Ce-
cidit Moyse & Aaron, & totus populus
cum suis principibus sæpe repente. Ce-
cidit Samson, Cecidit Gedeon, cecidit
Saul, cecidit Dauid, cecidit Absolon &
Achitophel. Cecidit Salomon morta-
lium sapientissimus, Cecidit Iudas, Pe-
trus & infiniti alij, longe præstantissi-
mi uiri. Omnis itaq; homo mendax,
uniuersa uanitas omnis homo, & ipsa
uanitate uanior simul. Vigilemus igi-
tur, eū, qui uera uia, uita & lux est, sequa-
mur & oremus. Nam profecto nemo
pro nobis ibit in infernum, & maledi-
ctus qui confidit in hominem.

Apolo